

Arbetsmarknadsdepartementet  
Jämställdhetsenheten

# Remissvar över delbetänkandet **Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld (SOU 2024:21)**

A2024/00369

Institutet för mänskliga rättigheter (institutet) yttrar sig över delbetänkandet **Ett inkluderande jämställdhetspolitiskt delmål mot våld (SOU 2024:21)**.

Yttrandet sker inom ramen för institutets uppgift att främja säkerhetsställandet av de mänskliga rättigheterna i Sverige, med utgångspunkt i våra grundlagar och för Sverige folkrättsligt bindande förpliktelser inom området mänskliga rättigheter. Institutet har även en särskild roll som oberoende nationell mekanism enligt artikel 33.2 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (funktionsrättskonventionen).

## Sammanfattning

- Institutet **välkomnar** regeringens ambition att stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och utnyttjande i prostitution och människohandel.
- Institutet **tillstyrker** utredningens bedömning att upphörande av hedersrelaterat våld och förtryck inte bör stå som ett självständigt jämställdhetspolitiskt delmål utan att delmålet mot våld även fortsättningsvis ska vara sammanhållet i enlighet med Sveriges internationella åtaganden.
- Institutet **avstyrker** utredningens förslag till ett nytt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck.
- Institutet **tillstyrker** utredningens förslag till ett mer inkluderande delmål för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och utnyttjande i prostitution och människohandel.
- Institutet **välkomnar** att utredningen genomgående lyfter ett intersektionellt perspektiv i relation till våldsutsattheten, specifikt med hänvisning till flickor och kvinnor med funktionsnedsättning. Institutet **anser att** den särskilda

utsatthet som kvinnliga migranter har för att utsättas för våld omnämns i målkommentaren i enlighet med Istanbulkonventionen.

## Övergripande synpunkter

Institutet **välkomnar** regeringens ambition att stärka arbetet mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck och utnyttjande i prostitution och människohandel. Olika typer av könsbaserat våld utförs till största del av män gentemot kvinnor. Våld mot kvinnor påverkar kvinnors tillgång till flera politiska och medborgerliga och ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter så som rätten till liv och rätten till hälsa. Enligt FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor är våld mot kvinnor en manifestering av historiskt ojämlika maktförhållanden mellan kvinnor och män vilket har lett till mäns dominans över kvinnor och diskriminering av kvinnor.<sup>1</sup> Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet (Istanbulkonventionen) erkänner att våld i nära relationer främst utförs av pojkar och män gentemot närstående flickor och kvinnor, men att våld i nära relationer även kan drabba hbtqi-personer och heterosexuella pojkar och män.<sup>2</sup>

Institutet **välkomnar** utredningens noga genomgång av Sveriges internationella åtaganden om de mänskliga rättigheterna med särskilt fokus på kvinnors mänskliga rättigheter och avskaffande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Institutet är dessutom positivt till att utredningen beaktar och utgår ifrån Sveriges internationella åtaganden, särskilt Istanbulkonventionen, i sina bedömningar och förslag. Institutet har återkommande i sina remissvar lyft vikten av att Sveriges internationella åtaganden om de mänskliga rättigheterna måste beaktas i utredningsförfarandet.<sup>3</sup>

---

<sup>1</sup> FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor, inledning.

<sup>2</sup> Europarådet, Explanatory Report to the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence, Council of Europe Treaty Series - No. 210, paragraf 27 och 53.

<sup>3</sup> Institutet för mänskliga rättigheter (2022) Remissvar Bättre konsekvensutredningar Dnr 1.1.2-407/2022.

## 7 Analys och bedömning angående ett särskilt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

Institutet **tillstyrker** utredningens bedömning att upphörande av hedersrelaterat våld och förtryck inte bör stå som ett självständigt jämställdhetspolitiskt delmål utan att delmålet mot våld även fortsättningsvis ska vara sammanhållet i enlighet med Sveriges internationella åtaganden.

Hedersrelaterat våld och förtryck drabbar kvinnor och flickor, pojkar och män liksom hbtqi-personer. I artikel 5 i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor fastslås att stater ska ändra sociala och kulturella beteendemönster för att avskaffa fördomar samt seder och bruk som grundar sig på föreställningen om det ena könets underlägsenhet eller på stelnade roller för män och kvinnor. Istanbulkonventionen förbjuder att kultur, seder och bruk, religion, tradition eller ”heder” ska kunna rättfärdiga någon typ av våld som täcks av konventionen.<sup>4</sup>

Institutet **välkomnar** att regeringen önskar ge frågan ökad uppmärksamhet och synlighet för att effektivt kunna förebygga och bekämpa våldet. Institutet stödjer däremot utredningens analys att ett sammanhållet delmål som beaktar olika typer av våld mot kvinnor och våld i nära relationer, ger bättre förutsättningar för politisk styrning, uppföljning och rapportering och möjliggör att erfarenheter och insatser inom området kan förstärka varandra. Det är sedan vid resursfördelning och framtagning och genomförande av insatser som de olika våldformernas särdrag måste beaktas för att individen ska få rätt stöd och hjälp.

Institutet anser slutligen att ett sammanhållet delmål mot våld är närmare i linje med Sveriges internationella åtaganden. Istanbulkonventionen behandlar hedersrelaterat våld och förtryck tillsammans med andra typer av våld mot kvinnor och våld i nära relationer och föreskriver en samordnad politik på området.<sup>5</sup> Kommittén om avskaffande av diskriminering av kvinnor uppmanar

---

<sup>4</sup> Istanbulkonventionen artikel 12, paragraf 5.

<sup>5</sup> Istanbulkonventionen artikel 7

stater att rapportera om alla former av våld mot kvinnor.<sup>6</sup> Ett sammanhållet delmål kan därmed bidra med tydligare förankring i arbetet med att rapportera om och följa upp Sveriges internationella åtaganden inom området.

## 7.4 Förslag till ett nytt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck

Utredningen hade i uppdrag att oavsett ställningstagande i sak föreslå en formulering av ett jämställdhetspolitiskt delmål mot hedersrelaterat våld och förtryck. Institutet **avstyrker** utredningens förslag till formulering av ett nytt delmål om hedersrelaterat våld och förtryck med anledning av att institutet, i likhet med utredningen, anser att delmålet mot våld ska hållas sammanhållet i enlighet med Sveriges internationella åtaganden.

## 8 Förslag till ett nytt jämställdhetspolitiskt delmål

Institutet **tillstyrker** utredningens förslag till ett mer inkluderande delmål för att förebygga och bekämpa våld. Institutet anser att den föreslagna lydelsen på ett tydligare sätt visar på att mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer kan ta sig i uttryck på olika sätt, förekomma genom hela livet, resultera i både fysiskt och psykiskt lidande samt att de historiska mekanismer och sociala normer som ligger till grund för våldet kan drabba alla oavsett kön. Den föreslagna lydelsen kan motverka att delmålet mot våld tolkas för snävt och därmed möjliggöra både riktade och samordnade insatser samt synergieffekter. Institutet anser att den föreslagna lydelsen är mer förenlig med de definitioner av könsbaserat våld som återfinns i Sveriges internationella åtaganden så som Istanbulkonventionen.

Institutet **välkomnar** att mäns våld mot kvinnor kvarstår som portalbegrepp i enlighet med både Istanbulkonventionen och FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor. I de våldsformer som nämns i delmålet är pojkar och män i majoritet som förövare medan de flesta som utsätts för våldet är flickor och

---

<sup>6</sup> FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor, Allmänna rekommendation nummer 19 om våld mot kvinnor, paragraf 24.

kvinnor. Samtidigt är institutet **positivt** till att hbtqi-personer och män i heterosexuella relationer på ett tydligare sätt omfattas av ett förbud mot våld i nära relationer och allas rätt till fysisk och psykisk integritet, oavsett kön.

Institutet **välkomnar** att utredningen genomgående lyfter ett intersektionellt perspektiv i relation till våldsutsattheten. Institutet vill här särskilt lyfta fram kvinnor och flickor med funktionsnedsättning. I inledningen till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning fastslås att kvinnor och flickor med funktionsnedsättning ofta är utsatta för större risk, både inom och utom hemmet, för våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande.

I målkomentaren exemplifierar utredningen med att faktorer så som funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller missbruk och beroende kan öka sårbarheten för våldsutsatthet och påverka möjligheten för stöd och skydd.<sup>7</sup> Institutet vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram kvinnliga migranter så som asylsökande kvinnor, kvinnliga flyktingar och papperslösa kvinnor och **anser att** uppehållsstatus eller migration omnämns i målkomentaren. I kapitel 7 i Istanbulkonventionen lyfts kvinnliga migranter som en särskilt sårbar grupp för könsrelaterat våld. Konventionen ålägger stater att beakta ett genusperspektiv i sin migrationspolitik och att beakta ett migrationsperspektiv i arbetet mot våld mot kvinnor.

## Ärendets handläggning

Detta remissvar har beslutats av ställföreträdande direktören Charlotte Palmstierna och föredragits av utredaren Selma Gušić. I den slutliga beredningen har även tillförordnad enhetschef för Utredning och analys Abigail Booth deltagit.

Charlotte Palmstierna  
Ställföreträdande direktör

---

<sup>7</sup> SOU 2024:21 s. 152.